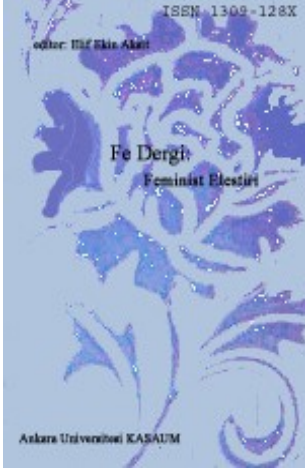

Yayınlayan: Ankara Üniversitesi KASAUM
Adres: Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Cebeci 06590 Ankara

Fe Dergi: Feminist Eleştiri 10, Sayı 2
Erişim bilgileri, makale sunumu ve ayrıntılar için:
<http://cins.ankara.edu.tr/>

Nick Hornby'nin Futbol Ateşi (1992) Romanında Erillik
Orkun Kocabıyık

Çevrimiçi yayına başlama tarihi: 15 Aralık 2018

Bu makaleyi alıntılanmak için: Orkun Kocabıyık "Nick Hornby'nin Futbol Ateşi (1992) Romanında Erillik" *Fe Dergi* 10, no. 2 (2018), 111-121.

URL: http://cins.ankara.edu.tr/20_10.pdf

Bu eser akademik faaliyetlerde ve referans verilerek kullanılabilir. Hiçbir şekilde izin alınmaksızın çoğaltılamaz.

Nick Hornby'nin Futbol Ateşi (1992) Romanında Erillik
Orkun Kocabiyik *

Nick Hornby'nin 1992'de yayımladığı Futbol Ateşi (Fever Pitch), futbolu ve futbol fanatizmini konu almaktadır. Bu eser futbolun ötesinde yazarı Hornby'nin 1960'lı yıllarda bir İngiliz çocuğu olarak olgunlaşma ya da büyümesini gözler önüne serer. Bu anlamda romanın otobiyografik özelliği aynı zamanda bir tür "bildungs" ya da İngiliz edebiyatındaki terimle "coming of age" hikâyesi olarak okunabilir. Kısaca çalışma Hornby'nin inişli çıkışlı hayatını konu almaktadır ki bu süreçte onun için Arsenal'in yeri başkadır. Sıkı bir Kuzey Londra takımı olan Arsenal taraftarı ve bir "best-seller" roman yazarı olan Nick Hornby, bu romanı Arsenal'e adanmışlığın bir armağanı olarak yayımlamıştır. Romanın bölümleri ve başlıkları Hornby'nin gittiği maçların isimlerinden oluşmaktadır. Romanın daha ilk bölümünün başında yazar erillikle ilgili tartışmaya başlar. Hornby'nin futbola duyduğu aşk daha sonra âşık olacağı kadınlara duyduğu aşk gibi ansızın ve açıklanamaz bir biçimde gelişmiştir. Hornby romanında açık bir biçimde futbol ve kadınları ilişkilendirmektedir. Bu çalışmanın devamında, Futbol Ateşi ile erillik arasında bağlantı romanındaki ana karakterin babasıyla olan ilişkisi, kimlik arayışı ve Freud'un 'Oedipus Kompleksi' kuramına karşı tutumu gibi konular üzerinden gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Erillik, Hegemoni, Olgunlaşma, Nick Hornby

Masculinity in Nick Hornby's Fever Pitch (1992)

One of the most prominent writings on football and football fandom is Nick Hornby's Fever Pitch. Besides the topic of football, it is the author's own story about growing up as a British child in the 1960s, an era which was shaped by issues of class and questions about the existence of British identity. As a semi-autobiographic coming-of-age narrative about love, friendship, labour, obsession for football, the luck and success of Arsenal, Nick Hornby's favourite team, reflects the ups and downs of his own life. Grouped as a series of short contemplations in chronological order, each chapter is given the title of a certain football match attended by the author. Interestingly enough, football and masculinity are intertwined in the novel as can be seen in the titles or subheadings of the chapters. One chapter, for example, is titled "Just like a woman" followed by the subheading "Cambridge United vs. Exeter City 29.4.78" (Hornby 2006, 96). Fever Pitch is almost written like a journal but uses the mentioned football matches instead of dates. The author states: "I have measured out my life in Arsenal fixtures" (Hornby 2006, 81). Just like a traditional coming-of age narrative, the reader follows the protagonist from childhood into adulthood. Therefore, I will analyse the meaning of multiple excerpts from Fever Pitch that are connected to different issues of masculinity, such as the protagonist's relationship with his father, his understanding of identity or Nick Hornby's conduct in comparison with Sigmund Freud's 'Oedipus complex'.

Keywords: Football, Masculinity, Hegemony, Bildungs, Nick Hornby

Giriş

Futbol tutkusu, dünyanın büyük kentlerindeki modernize edilmiş stadyumların açık ve kale arkası tribünlerinden kırsal kesimlerdeki tahta kale direklerinin olduğu İngiltere'nin Göller Bölgesindeki küçük sahalara kadar her yere uzanmaktadır. "Güzel oyun" (beautiful game) diye adlandırılan futbol birçok edebi esere ve filme konu olmuştur ki bu eserlerden biri de Nick Hornby'nin futbolu ve futbol fanatizmini konu alan *Futbol Ateşi*

*Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Antalya, orkunkocabiyik@gmail.com

romanıdır (*Fever Pitch*) ve bu roman, futbolun ötesinde yazarı Hornby'nin 1960'lı yıllarda bir İngiliz çocuğu olarak büyümesini (olgunlaşmasını) konu almaktadır. Bu anlamda romanın yarı otobiyografik özelliği aynı zamanda bir tür "postmodern Bildungs" ya da İngiliz edebiyatındaki terimle "coming of age" hikâyesi olarak okunabilir. Kısaca eser Hornby'nin inişli çıkışlı hayatını konu almaktadır ki bu süreçte onun için Arsenal sevdasının yeri başkadır. Sıkı bir Arsenal (Kuzey Londra takımı) taraftarı ve bir "best-seller" roman yazarı olan Nick Hornby, *Futbol Ateşi* adlı romanını 1992 yılında takımına (Arsenal) adanmışlığın bir armağanı olarak yayımlamıştır. Romanda futbol ve erilliğin iç içe geçtiği söylenebilir ki, bu durum her şeyden önce kitaptaki bölümlerin başlıklarının önemli bir kısmının Hornby'nin gittiği maçların isimlerinden oluşmasında kendini göstermektedir. Örneğin başlıklardan biri "Kadın Gibi" adını taşıırken bu bölümün alt başlığı da "Cambridge United vs. Exeter City 29.4.78" olarak okurun karşısına çıkmaktadır (Hornby, 2006, 96). *Futbol Ateşi* neredeyse bir günlük havasında yazılmış fakat bir günlükten farklı olarak kitapta tarihler yerine maçların isimleri kullanılmıştır. Hornby bu konunun önemi ile ilgili olarak "Hayatımı Arsenal'ın fikstürü üzerine şekillendirmekteydim" diye belirtir (Hornby 2006 81). Oluşum romanlarında (bildungsroman) olduğu gibi okur burada da ana karakteri çocukluğundan olgunluğuna kadar takip etmektedir; aynen James Joyce'un *Sanatçının Genç Bir Adam Olarak Portresi* (*The Portrait of the Artist As a Young Man*) romanındaki ana karakter Stephen Dedalus'un büyüme sürecinin bütün iç dinamikleriyle okur tarafından izlenmesi gibi, okur burada da oluşum romanlarının (bildungsroman) izleğini takip ederek ana karakterin yaşamına çocukluğundan olgunluğuna kadar tanıklık etmektedir.

Romanın yayımlandığı andan itibaren İngiliz halkı üzerinde etkisi hayli geniş olmuştur. Bu anlamda kitabın İngilizcede futbol taraftarlığı üzerine yazılmış en kapsamlı ve etkili otobiyografik eserlerden biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Kitabın alt metninde, İngiliz popüler kültüründeki sınıf, cinsiyet ve kimlik gibi olguları spor ile etkileşimi bağlamında izlerini sürmek mümkündür. *Futbol Ateşi* özellikle İngiliz alt kent kültüründeki erillik temsillerinin yanı sıra, futbolun erillikle iç içe oluşu bağlamında yetmişli ve seksenli yıllarda gençlerin nasıl bir gelişim süreci yaşadıklarını gösteren bir roman olarak popülerliğini uzun süre korumuştur. Kitap dönemin İngiltere'sinin daha olgunlaşmamış ama samimi futbol fanatizminin resmini çekmektedir; bu fanatizmin içinde taraftarların ruhsal acılarından tutun da entelektüel bir birey olma isteğiyle taraftar olma isteği arasında kalmışlık gibi ruh hallerine kadar birçok noktaya değinilmiştir. Ada'da kuralları belirlenmiş bu oyunun, futbolun gelişim sürecine taraftarların davranışlarının ve bu davranışlara bağlı ortaya koydukları fedakârlıkların, ritüellerin ve kutlamaların da dâhil olması hayli karmaşık bir konudur. Aşırı sevgi gösterileri ve takımı için fedakârlık gibi tutumlar aslında fazlasıyla Anglo-Sakson tarihiyle de ilgili bir davranış şeklidir. Burada İngiliz edebiyatının başat eserlerinden biri olan *Beowulf* akla gelebilir. Zira Beowulf ve yanındaki adamlarının adanmışlık duygusu ve bağlılıkları düşünüldüğünde, toplumun aslında kahramanlık kodları üzerinden ilerlediği görülür. Yanındaki adamları Beowulf'u hiç yalnız bırakmazlar ve onunla ölüme kadar giderler; tıpkı günümüz futbol fanatiklerinin takımlarıyla "ölümüne yürümesi" ya da grup içindeki arkadaşlarını diğer takım fanatiklerine karşı "ölümüne korumaya" çalışmaları gibi. Bu anlamda günümüz taraftar alışkanlıkları aslında şövalyelik kodları ve düellolara da benzemektedir. Keza Orta Çağ Avrupa'sında şövalyeler arasındaki düellolar o kadar artmış ve seyredenler olarak halkı o kadar peşinden sürüklemişti ki, sonunda kilise şövalyelere düelloları yasaklamak zorunda kalmıştı. Bu düellolar bir anlamda dönemin futbol maçları gibiydi. Hornby için de çocukluğundan olgunluğa kadar süregelen bu dinmeyen taraftarlık kendini tıpkı Orta Çağ'daki sıradan bir vatandaşın düello izlemesi gibi ortaya koymaktadır.

Hornby'ye göre *Futbol Ateşi* sadece erkeklere özgü bir futbol takıntısı ile ilgili değildir: "Kitap aynı zamanda, bir bakıma futbolun hepimizin içinde var olma ihtimaliyle ilgidir" (Hornby 2006, 11). Denilebilir ki, "futbol hayatın diğer yönleriyle ilişki kurmamızı sağlayan bir tür genişletilmiş metaforudur" (Bentley 2008, 118).¹ Bu çalışma bir anlamda "New Lad"² yazınının ilk öncülerinden biri olarak kabul edilmiştir. Ağustos 2012'de Hornby'nin eseri Penguin Modern Klasikleri arasına seçilmiştir.

Bu çalışmada Hornby'nin adı geçen eserinde erilliğin nasıl tasvir edildiği 1990'lı yılların "New Lad" (Yeni Delikanlı) yazını bağlamında incelenecektir. Bu anlamda, kitapta geçen erillik, hegemonik erillik anlayışıyla kıyaslanarak Nick Hornby'nin sunduğu erillik anlayışı çözümlenecektir. Tabii ki ilk olarak İngiltere'deki "New Lad" kültürü üzerinde durmak ve onu tanımlamaya çalışmak faydalı olacaktır.

Yeni Delikanlı (New Lad) Kültürü

Günümüz medyasına göre mükemmel erkek saldırgan olduğu kadar duygusal ve toplumun beklentilerinden daha başarılı olmayı amaçlayan akıllı ve sevgi dolu bir toplum bireyi olmalıdır (Elmore 2001, 3). Bu tanımlamaya göre erkek toplumsal cinsiyetini tanımlama konusunda bir mücadele halindedir denilebilir.

Yeni delikanlı kavramının popüler kültüre olan etkisi 1990'ların başından beri görülmektedir. Nick Hornby ve Tom Parsons gibi "Yeni Delikanlı" (New Lad Literature) edebiyatının öncü yazarları bu türü, o zamanın başka bir popüler yazını olan ve öncülüğünü Candace Bushnell'in yaptığı "Chick Lit"³türüne karşı bir edebi akım olarak ortaya çıkarmışlardır (Appleby 2014, 46). Hornby ve Parsons'un başı çektiği bu yeni yazın türünde yazarlar, genellikle "Chick Lit" yazınında abartılı bir biçimde sunulan daha varlıklı, atletik, başarılı ve iyi huylu erkek imajını reddetmişlerdir. Ünlü İngiliz dergilerinden *Arena*'nın yazarlarından Sean O'Hagan'a göre yeni delikanlı:

üzerindeki 'delikanlılığı' (laddishness) atamamış yeni bir erkek tipidir. Yabani/kaba/alkolik 'atalarından' biraz farklı olarak yeni delikanlı size 'David Lynch filmlerinin ne kadar kadın düşmanı olduğunu' söyler ama bunu genellikle bir baştan çıkartma stratejisi olarak yapar. Akıllı ve kurnaz bir birey olarak 'yeni delikanlı' kadınlarla dışarıda yeni erkek modeli tavırlarıyla imajını kurarken, hemcinsleriyle dışarı çıktığında eski delikanlı tavırlarına geri döner. Akıllıca değil mi? (1991, 23-24)

Imelda Whelehan'a göre "Yeni Delikanlı" kültürü "eski ataerkilliğin bir tür nostaljik yeniden canlanmasıdır; cinsiyet kimliklerinin değişmez doğasını yeniden tasdik eden (bu tabii ki biraz ironik olmasına rağmen) feminizmin sosyal değişim isteğine karşı doğrudan bir başkaldırıdır" (2000, 5). Öte yandan İngiliz Sosyolog Rosalind Gill yeni delikanlıyı edebi bir figür olarak şu cümlelerle tanımlamaktadır: "1990'lı yılların başından itibaren yeni delikanlı figürü popüler kültürün önemli bir yapıtaşı haline gelmiştir. Bu erkek tipi yeni bir erillik olarak, yani erilliğin farklı bir biçimde söylenişi olarak, çeşitli kültürel sitelerde örneğin radyolarda, televizyondaki yarışma programları ve sit komlarda ve erkek dergilerinde kendine yer bulmuştur" (Gill 2009). Manchester Üniversitesi, Kültür Tarihi profesörlerinden Frank Mort, "yeni erkek" imajından "yeni delikanlı" imajına uzanan erillik anlayışını "alışılabilir erillik ikonunun kırılması ve bu yeni kolaj şeklindeki erilliği modaevinden, pazar yerinden ve sokaklardan çıkan gürültü" olarak tasvir etmektedir (1988, 194). Mort'a göre erkeğin seksiliği ve dış görünüşü eşyalar aracılığıyla ortaya çıkarılmaktadır: "İster kot pantolon ister saç jölesi ister tıraş losyonu veya başka bir eşya olsun, seksi olan vücut *ürün yoluyla* sergilenmektedir" (Mort 1988, 201). Mort'a göre erkek vücudunun reklama yönelik popüler seksileştirilmesi ve tüketim mallarıyla olan ilişkisi 1980'li yılların ortasına kadar belirmemiştir.

Spor, daha ziyade futbol toplumu tarafından kabul edilmiş gladyatör düellolarının modern bir şekli olarak tanımlanmıştı. Can Abanazır'a göre taraftarlık "dostlarla birlikte hareket etmektir" (2002, 3). Abanazır'a göre bu birlikte hareket etme eylemi erkekleri birbirine bağlayan ritüellerden biridir. Bir anlamda "düşmanla karşılaştığında arkayı kollayan ve güvenebileceğin arkadaşlarla cepheye koşmak"tır (3). "Yeni Delikanlı" yazını erkeğin, gelenek haline geldiği üzere, savaşçı olarak sınıflandırılmasına karşı çıkmaktadır. Bu yazın türünde tasvir edilen 1990'lı yılların yeni 'erkek ikonu' kadınlarla iletişime geçme becerileri ve kariyerleri açısından genellikle başarısız bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani "Yeni Delikanlı" yazınındaki erkek kahraman geleneksel romanslardaki, daha sonraki dedektif romanlarındaki ya da sinemadaki bilinen başarılı ve güçlü kahraman imajıyla zıtlık teşkil eder ve o, 'kahramansızlığı' seçer. Rosalind Gill'e göre "bu 'kahramansızlık' motifi delikanlı edebiyatındaki erkek ana karakterlerin yapılanmasında geniş yer tutar ve bu durum ana karakterin olgunlaşma sürecindeki arada kalmışlık anlatısına bağlanır ki bu da delikanlı edebiyatını belirgin kılan başka bir özelliğe işaret eder" (2013, 8).

Toplumsal Cinsiyet: Hegemoni ve Erillik Kavramları

Dişillik ve erillik terimleri neyi temsil etmektedir? Sadece araştırmacılar tarafından değil aynı zamanda terapi grupları ya da popüler kültür içinde, hükümet mevzuatlarında ya da psikanaliz kuramlarında muhtemelen bu soru defalarca sorulmuş ve yanıtlar aranmıştır. Tartışılan dişillik ve erillik kavramlarına ek olarak hegemonik erillik (hegemonic masculinity) konusu da farklı bakış açıları, kuramlar ve anlayışlar içermektedir. Hegemonik erilliğin kökenleri ve temsillerine dair kalıplaşmış belki de en eski toplumsal cinsiyet kimliği sınıflandırması olan toplayıcı dişi ve avcı erkek anlayışı zaman içerisinde belli karakter ve davranış kalıpları aracılığı ile toplumdaki sosyalleşme sürecinde evrilmiş, cinsiyet kimlikleri ve toplumsallaşma süreci içinde belirli karakter ve davranış

kalıpları aracılığı ile tektipleşmiş ve heteronormatif bir evrensellik algısına hapsedilmiştir. Birey için bu sosyalleşme süreci hayata gözlerini açtıktan hemen sonra, bebeklik döneminin ilk safhasında başlamaktadır. Konumuz *Futbol Ateşi* romanının ana karakterinin erillik bağlamında olgunlaşması olduğundan burada dişlilik kavramına yer verilmemektedir. Erillik kavramı akışkan bir kavramdır. Erillik kavramı en basit anlamıyla kadınlarla ilgili olmayan ama erkeklerle ilgili olan her türlü kültürel ve örgütsel, davranış, dil ve uygulamaların bütünüdür denilebilir (Itulua-Abumere 2013, 42). Yani, dünyada farklı toplum ve kültürlerin farklı erillik anlayışları mevcut olduğu gibi aynı toplum içinde de farklı erillik algıları ve pratikleri vardır.

Hegemonik erillik daha çok toplum içinde muteber görülen ve medya, eğitim, askerlik, din ve kamusal otorite gibi kurumsal aygıtlar ve gelenekler ve inançlar gibi toplumsal pratikler tarafından yerleştirilen ve yeniden üretilen bir kavramdır. Hegemonik erillik bir inanç şekli olarak erkek üstünlüğü ve baskınlığı eğilimi olarak temsil edilen, ideal ve kuralcı erkek davranışlarının bütünüdür. Bu da erkeklerin 'ayrıcalıklı' bir cinsiyete sahip olduğu düşüncesini temsil etmektedir (Connell ve Messerschmidt 2005, 852).

Günümüzde erillik kavramının hegemonik yönünün erkek egemenliği ile bağdaştırılması yaygın hale gelmiştir. Futbolun erilliğin başat bir göstergelerinden biri olduğu algısı, futbol ile hegemonik erilliğin ilişkilendirildiğine işaret etmektedir (Epstein 1998, 7).

Hegemonik erillik tabiri 1987'de *Gender&Power (Toplumsal Cinsiyet ve İktidar)* adlı çalışmasında Raewyn Connell tarafından ortaya atılmıştır. Buna göre hegemonik erillik belirli bir kültürde var olan erilliğin baskın hali anlamına gelmektedir (1987, 107). Buna bir anlamda erillik içi rekabet de denilebilir. Daha basit bir tabirle bu fikre göre "gerçek erkekler" ve diğer erkekler vardır. David Mayeda'ya göre, Amerika'da H&M firması tarafından yapılmış 2012 yılı Amerikan Futbolu Final Müsabakası (Super Bowl) reklamı modern eril hegemonyaya mükemmel bir örnektir. Bu televizyon reklamının ana karakteri, eril konumu gereği çoklu kültürel özellikler gösteren ünlü İngiliz futbolcu David Beckham'dır. Reklamdaki kaslı ve dövmele bedeni ile Beckham, varlıklı ve ünlü oluşu, bir pop ikonuyla başarılı bir evlilik sürdürmesi ve erkeksi tavırlara sahip olması gibi artı özellikleriyle spor seyircilerinin hayli dikkatini çekmektedir. Öte yandan bu reklamın haricinde Beckham'ın, kendi hegemonik erillik konumunu ortaya koyan başka kültürel özellikler de taşıdığını belirtmek gerekir; örneğin tüm dünya çapında tanınmaktadır, ekonomik olarak varlıklıdır ve popüler kültür içinde başka bir değeri olan bir kadımla evlidir. Bu son belirtilen nokta önemlidir çünkü evli oluşu Beckham'ın heteroseksüelliğini desteklerken eşinin sıra dışı güzelliği ve uluslararası tanınırlığı yine Beckham'ın "gerçek bir erkek" duruşunu perçinlemektedir (Mayeda 2012). Sabo ve Panepinto günümüz futbol kültüründe erkeğin kadın üzerindeki temsili egemenliğine dair yukarıdaki örneği destekleyici bir noktaya değinmektedir; çünkü "futbolun halk kültürü ve spor medyasındaki tarihsel yeri ve önemi, erkek otoritesinin üstünlüğüne saygı, kadının üstünde tahakküm kurma, şiddet gösterme, agresiflik, kazanma hırsı ve rekabet gibi kavramları öne çıkaran erilliğin hegemonik bir modelini ayakta tutmasındadır" (1990 115).

Analiz

Futbol Ateşi romanında erillik nasıl sunulmaktadır? Yazar hegemonik erilliğin savunuculuğunu mu yapmaktadır yoksa ona karşı bir duruş mu sergilemektedir? Helen Fielding'in *Bridget Jones: The Edge of Reason (Bridget Jones: Aklın Kıyısında)* adlı romanındaki başkarakter Bridget Jones, *Futbol Ateşi*'nin uyarlaması olan aynı adlı 1997 yapımı filmde Nick Hornby'i canlandıran Colin Firth ile röportaj yapmaktadır. Röportaj esnasında şöyle bir soru gelmiştir: "Sizce *Futbol Ateşi* bir tür cinsiyetin dışavurumu mudur? (Fielding 1999, 170). Kitapta bu sorunun yanıtı verilmemiştir. Aslında Hornby kendisi de Colin Firth gibi bunun cevabını veremez. Bu bir erilliğin dışı vurumu mudur yoksa kendini arayışın bir neticesi midir bilmez. Okurlara kendisiyle ve bakış açısıyla ilgili bir manzara verir gibidir.

Çocukluğundan ve nasıl futbol fanatığı olduğundan bahsettiği romanın ilk bölümünde yazar, stadyum girişlerini ilk başlarda bir tür geçiş ritüeli olarak okurlara anlatmaktadır. Buna örnek en belirgin an ise Okul Çocukları Mevkiinden Kuvey Tribünü'ne geçişidir. Hornby stadyumdaki bir tribünden diğerine geçişini "değişmesi beklenen her şey – ilk öpüşme, milli olma, ilk kavga, ilk içki, ilk uyuşturucu" ile kıyaslamaktadır (Hornby 2006, 74). Bir futbol fanatığı olarak bu dönüm noktası olayını anımsarken Hornby, o anları bir geçiş ritüeli olarak görmez aslında çünkü o anlar "beton bir yapının karşısında yer alan bir başka beton yapıda" kendiliğinden oluşan şeylerdir onun için (Hornby 2006, 74). Kitabın devamında Hornby'nin futbol fanatığı olması sebebiyle nasıl ergenlikten olgunluğa çıkmadığını ortaya koyan bazı bölümler mevcuttur. Bunu itiraf ettiği kısımlardan biri şu şekildedir: "Velhasıl, ben futbol izlerken hep on bir yaşındayım. Futbola geciktirici derken samimiydim" (Hornby 2006, 105).

Romanın daha başında yazar erillikle ilgili olarak bir tartışma ortaya atar: “Futbola duyduğum aşk daha sonra âşık olacağım kadınlara duyduğum aşk gibi: ansızın, açıklanamaz, yargısız ve bıraktığı acıyı hiç düşünmeden” (Hornby 2006, 7). Bu satırlarda Hornby açık bir biçimde futbola bir cinsiyeti ilişkilendirmektedir. Bu, çalışmanın devamında sunulan alıntılarda da *Futbol Ateşi* ile erillik arasında bağlantı, romandaki ana karakterin babasıyla olan ilişkisi, kimlik arayışı ve Freud’un ‘Oedipus Kompleksi’ kuramına karşı tutumu gibi konular üzerinden gösterilmeye çalışılacaktır ki bunu yaparken de ana karakteri incelemekte yarar görülmektedir.

Kahramanın Portresi

Edebiyat tarihinde ana karakterlerin genellikle güçlü ve başarılı olduğunu görürüz. Örneğin Orta Çağ İngiliz edebiyatının bilinen romanslarından biri olan *Sir Gawain ve Yeşil Şövalye*’deki Yeşil Şövalye cesur, dürüst ve dayanıklı biri olarak karşısına çıkar okurun. Benzer diğer bir örnek sone formunu ilk defa İngiltere’ye getirmiş olan Thomas Wyatt’ın “Whoso List to Hunt” şiirinde kendini gösterir. Şair, gizli aşkının uğruna ölümü bile göze alan Wyatt’ın kendisidir ve bu uğurda kralın idamını bile göze alabilecek yürekliliği sergilemiştir. İngiliz edebiyatının daha sonraki dönemlerinde de bu tür kahramanlar fazlasıyla mevcuttur. Bu tür karakterler âşık oldukları kadının kalbini kazanırken, genellikle karmaşık durumların üstesinden akıl, cesaret ve dayanıklılıklarıyla gelmeleriyle bilinirler ama öte yandan erillikleri genellikle toplumsal ve ekonomik statüleriyle şekillenmektedir. On dokuzuncu yüzyıl İngiliz romanında ana karakterlerin çoğunun erilliğini ortaya çıkartanın sosyal statüleri ve ekonomik durumları oluşu gibi. *Futbol Ateşi*’nde ana karakter başarısız, benmerkezci ve ümitsizdir. Aşağıdaki alıntının işaret ettiği gibi, hiç şüphesiz biraz korkaktır ve bu durumun farkında olduğu da söylenebilir: “Ömür boyu tatminsizliğe mahkûmdum. Ne olduklarını bilmiyordum ama yeteneklerim asla ortaya çıkmayacak, ilişkilerim tümüyle benim kontrolümün dışındaki şartlar tarafından mahvedilecekti” (Hornby 2006, 175). Bu tam anlamıyla yazarın okurları yüzleştirmek isteği durumdur; herkesten farksız ve ortalama bir adam olan ana karakter. Hornby kitabının giriş kısmında bu kitabın “çoğunluğa sahip olanlar” ile ilgili olduğunu vurgular (Hornby 2006, 10). Bu alıntıdaki ifade bir bakıma, “Chick Lit” (tam anlamıyla aşk/pembe dizi romanı olmayan ama feminist de olmayan kadın edebiyatı: klasik örneklerinden biri *Bridget Jones’un Günlüğü*: Türkçeye “Genç Kız Edebiyatı” olarak çevrilebilir) yazarlarının sergilediği erkeklik tanımına da bir karşı duruşun göstergesi sayılabilir. Ana karakterin ve bir anlamda yazarın portresini çizmemiz onun aile bağlarını da ortaya koymamızı gerekli kılmaktadır. Bu anlamda da babanın rolü yazar için merkezde durmaktadır.

Baba Figürünün Rolü

Her ne kadar Hornby babasından ayrı bir evde büyümüş olsa da bir futbol fanatığı olarak büyümesinde babasının etkisi yadsınamaz. Yazarı hayatındaki ilk futbol maçına babasının götürmüş olması Hornby’nin neden *Futbol Ateşi*’ni babası ve annesine ithaf ettiğinin de bir göstergesidir. “O Eylül babam futbol konusunda şansını bir kez daha denedi. Evet dediğimde çok şaşırılmış olmalı” (Hornby 2006, 15). Yazarın gerçek yaşantısına bakıldığında görülür ki, anne ve babasının 1968’de ayrılmasından sonra futbol maçlarına düzenli bir şekilde gitmeye başlaması babasıyla olan tek bağlantısı olmuştur. “Kuzey Londra’da maç günleri, bize birlikte olabileceğimiz ortamı sağlamıştı, futbol bize üzerine konuşulacak bir konu sağlamıştı” diye belirtir kitabın ilk satırlarında (16). Artık Hornby ve babasının aralarındaki sessizlik bu anlamda bozulmuştur. Arsenal stadı baba ve oğulun bir tür oyun bahçesine dönüşmüştür. Thompson ve Peck’e göre sürekli spor seyirciliği toplumun erillik anlayışını arttıran öncül meşruiyetlerden biridir (1995 459-475). Çocuklar, sahadaki çimlerin üstünde koşuşturan futbolcuların nasıl da babalarını etkilediğini gözlemler ve onlar gibi olmaya çalışırlar. Çocuk yaştaki Hornby babasıyla ilk gittiği maçı okurlara aktarırken tam da bu yukarıdakine örnek bir his içindedir: “ilk maçta oyunculardan çok babamı seyrettiğimi hatırlıyorum (Hornby 2006, 17).

Babasının kendisine defalarca futbol maçına ya da tiyatroya beraber gitme tekliflerine karşı gelmiş olan Honby’nin babasıyla hiçbir şey yapmak istemeyişi, kendi itirafıyla “onu evde olmayışından dolayı cezalandırmak niyetiyle” değildi. Futbol, bir anlamda sanki yazar için kendi çıkmazlarıyla bir baş etme mekanizması gibidir:

Galiba 1968 yılı hayatımın en travmatik yılıdır. Anne ve babamın ayrılığının ardından daha küçük bir eve taşındık; fakat bir süreliğine, halledilmesi gereken bazı meselelerden ötürü, evsiz kaldık ve mecburen komşularımızda kaldık; ciddi bir sarılık geçirdim; semtin lisesine yazıldım. Hayal gücünden t ümüyle yoksun olsaydım bütün bu karışıklığın beni avcumun içine alacak olan Arsenal hummasıyla

hiçbir ilişkisi olmadığına inanırdım ve eğer saplantılarıma yol açan koşullar incelenseydi, diğer fanatiklerin kaçında benzeri bir Freudyen dramın izine rastlanırdı merak ediyorum. (Hornby 2006, 15)

On iki yaşında ve ergenliğin tam ortasındaki Hornby'nin anne ve babasıyla gidemediği hayvanat bahçesi gezilerini daha önce okumuş olduğu “Kışlık Baba” adlı hikâyeye analogi kurarak açıklaması, bir anlamda baba figürü ile olan ilişkisini gözler önüne sermektedir:

“Kışlık Baba” diye, boşandığı için iki çocuğundan ayrı yaşamak zorunda kalan bir adam hakkında bir hikâye vardır. Kışları çocuklarıyla ilişkisi hassas ve zor bir döneme giriyor. Plaja gidebildikleri yazlar ise ilişkileri iyi gidiyor...Ama “Kışlık Baba” benim için çok önemli, çünkü daha derini görebiliyor, ebeveynler ve çocuklar arasındaki ilişkide asıl önemli olanı ayırt etmeyi başarıyor ve basit, kesin bir dille hayvanat bahçesi ziyaretlerinin neden elzem olduğunu açıklıyor. (Hornby 2006, 16)

Hornby kitabının bir bölümünde tıpkı baba gibi aynı takımı tutmanın önemini ortaya koyar: “Bu ülke üzerinde, reddedilişlerin en zalimini, en yıkıcısını, kendi çocuklarının başka bir takıma taraftarlık etmesine şahit olmuş pek çok baba yaşıyor olsa gerek” (Hornby 2006, 130). “The Role of Cognitive Development and Socialization in the Initial Development of Team Loyalty” (“Takım Sadakatının Temel Gelişim ve Sosyalleşmenin Rolü”) adlı makalesinde Jeffrey James sporun çocukların hayatlarına konuşarak veya televizyon yoluyla okul öncesi zamanlarda girmesiyle takım bilincinin oluşmaya başladığını belirtir (2001, 233-261). Bu anlamda çocuklar bilişsel gelişimleri sürecinde takım tutma konusunda aileleri dışında başka sosyal faktörlerin etkisinde kalırlar: örneğin arkadaşları, spor reklamları, meşhur sporcular gibi. Yine James’e göre “çocuklar kademeli bir biçimde daha geniş bir sosyal ağın içine girmeye başlar ve böylece arkadaşların çocuğun takım tutma konusunda daha etkili bir rolü olur” (235). Hornby babasından farklı bir takım tutmanın insafsızlığını bilir ama ona rağmen babasının tuttuğu Chelsea’ye (Güney Londra takımı) sempati duymayı reddeder. Bu durum da muhtemelen bir sonraki bölümde *Futbol Ateşi* ile bağlantı kurulacak olan “Oedipus Kompleksi” ile ilgili bir durumdur.

Oedipus Kompleksi ve Hornby

Çocukluk cinselliği konusu Freud’un yazıları arasında önemli bir yere sahiptir ve günümüzde “Oedipus Kompleksi” olarak bilinen “Çekirdek Kompleks”inin ana kavramları üzerine çalışmaları bulunmaktadır. İnsan psikolojisinin temel yapıtaşlarından olan bu durum çocukların ebeveynlerinden karşı cinsten olanı arzulaması ve hemcinsi olan ebeveyne duyduğu kızgınlıktır. Freud’a göre her çocuk ergenlik öncesinde çeşitli kültürel ve biyolojik evreler geçirmektedir. Bunlar arasında kendi vücudunu tanıma ve cinsel hazın gelişimi sayılabilir. Hayatın erken evrelerinde erkek çocuk her iki ebeveyniyle de yarı-cinsellik türünden bir deneyime girer ve çocuğun anne vücuduyla olan fiziksel teması baba tarafından engellenir. Bu durum sonrasında ise baba ve çocuk arasında çatışma başlar (Bullock ve Tombley 1999, 705). Buna karşın Freud, baba tarafından uygulanan bu engellenmenin çocuk için annelerinden koparak olgunluğa geçebilmek için gerekli olduğunu savunmaktadır.

Freud’un bu kuramını da hesaba katarak *Futbol Ateşi* romanında Nick Hornby için şu söylenebilir: Hornby’nin futbola duyduğu saplantılı aşk onun ergenlik dönemini yaşamasına engel olmuştur. Bu durumu Hornby romanın daha başlarında ergenlik çağlarındaki travmalarıyla açıklamaktadır. Romanın ortalarında Freud’un teorisi ile yazarın hayatı arasında bir kıyaslama ironik bir şekilde karşımıza çıkar. Hornby uzun süre ağlayarak eninde sonunda annesinin direncini kırmış ve deplasman maçına gitmek için gereken izni almıştır. Annesinin bu futbol manyaklığı konusundaki hoşgörüsü ve destekleyici tavrını yorumlayan Hornby bunun erkekçe bir yanının olduğunu düşünmektedir:

...eh, elbette bunun erkekçe bir yanı vardı, ancak onun genel tavrının, arada sırada ortaya çıkan aktif futbol taraftarlığının benim yararına olsun diye yapıldığını sanmıyordum; bunu kendisi için yapıyordu. Şimdi dönüp baktığımda öyle görünüyor ki, cumartesileri, sit komlardan gördüğümüz evli çiftlerin tuhaf, küçük bir paradisini oynadık: O beni arabayla istasyona bırakırdı; ben trenle Londra’ya gider, erkeklik işlerini görür; geri döndüğümde beni arabayla alması için istasyondan ona telefon ederdim. Sonra o, yemeğimi masaya koyar, ben günümün nasıl geçtiğinden bahsederek önüme konulanı yer; o da pek o kadar bilmediği, ama benim uğruma ilgilenmek için açıkça elinden geleni yaptığı konu hakkında tatlı tatlı sorular sorardı. Eğer işler iyi gitmemişse, fazla detaya girmemeye özen gösterirdi; iyi bir gün

geçirdiğimdeyse mutluluğum tüm salonu doldururdu. Biliyorum, annenin aynı zamanda baba rolünü oynamasının daha sonraki yıllarda kişinin ruh sağlığı için en iyi yol olmadığını söyleyenler var. Fakat hepimiz, şöyle ya da böyle bunu yapmışızdır, öyle değil mi gençler? (Hornby 2006, 52)

Kitabın ilerleyen sayfalarında Arsenal, Hornby için daha sonra bir idol haline gelecek olan George Graham adında yeni bir teknik direktörle anlaşır. Hornby 1986-1992 yılları arası olaylardan bahsettiği bölümde Graham ile ilgili hayallerinden birini hatta metaforik akrabalık duygularını anlatmaktadır:

Bir Arsenal teknik direktörü istifa ettiği veya kovulduğu zaman, bu olay bir kralın ölümü kadar kasvet yaratır... Bir başbakan ister kötü, ister günahkâr, ister manyak olsun, benim hayatımı asla bir teknik direktör kadar mahvedemezdi. Bu yüzden, ömrüm boyunca gördüğüm dört teknik direktör üzerine düşündüğüm zaman onları birer akrabamış gibi anırım. Bertie Mee dedem, Terry Neil bir türlü kanunzın ısınmadığı bir üvey baba, Done Howe asık suratlı enişteydi. Ama George... George gerçeğinden daha basit, ama aynı zamanda daha korkutucu olan babamdı (Kaygı verici bir biçimde babama benziyordu, tıpkı onun gibi dimdik yürüyen, pahalı takım elbiseler giymekten zevk alan, yakışıklı bir adamdı). George rüyalarımın en az babam kadar sık giriyordu. Düşlerimde de, gerçek hayatta olduğu gibi azimli, kararlı ve anlaşılmazdı, beni ağızından kaçan bir söz, genellikle cinsel içerikli bir küfür yüzünden azarlar ve ben de kendimi suçlu hissedirdim. Bazen ise tam tersi olurdu. Onu ya birini döverken, ya da bir şey çalarken yakalardım. Böyle zamanlarda sanki kendimden bir şeyler eksilmiş gibi uyanır, zihnimi meşgul eden bu düşleri gözümün önünden kovmak için çabalardım. (Hornby 2006, 167)

Bu alıntıda detaylı bir anlatımla Hornby, Graham'ı kendi babasıyla kıyaslamaktadır. Metni oluşturan sözcüklerden anlıyoruz ki babası ile yüzeysel ve mesafeli bir ilişkisi olan yazarın, babası yerine başka bir figürü koyması (Graham), özellikle 1968 sonrası yaşanan ayrılıktan sonra (anne ve babasının ayrılığı) babasıyla arasındaki iletişimsizliği ve kendine olan güven eksikliği ile babasından ne derece kopuk olduğunu da göstermektedir. Bunun yanı sıra yukarıdaki alıntıda bahsedilen kıyaslama bir anlamda erillik korkusu üzerine de yoğunlaşmaktadır. Dikkat edilirse Graham burada erillik klişesinin bir bütünü olarak karşımızdadır (“azimli” ve “kararlı”). Daha önce belirttiği üzere genç Hornby erilliğin bu hegemonik, baskın ve pişmemiş halinin çekiciliğine kapılmıştır. Birkaç yıl sonra bu özelliklerin onun içine bir korku salar ve erilliğin bu eski şekillerinin karışmakta olduğu daha özgürlükçü ve çağdaş modelleriyle nasıl yollarının ayrıldığı farkına varır. Bu rüya aynı zamanda Hornby'nin “Oedipus Çatışması” içindeki baba figürünün rolünü ortaya koymaktadır. Babasından kopuşun acısı nedeniyle babasının rehberliğinde ve onu takip eden Oedipus hikâyesini tamamlayamaz. Böylelikle de kendini, Arsenal taraftar kültüründe bulunduğu bir erillığe bağlar:

Taraftar büyük bir pankart asmıştı. Ne tuhaftır ki, benim bu adama [George Graham] duyduğum babalık duygularını yansıtan bir pankarttı: ‘George Ne Yapacağını Bilir.’ Gerçek babalarda nadiren rastladığımız bir şeydi ama, o gerçekten ne yapacağını biliyordu... Belki de oğlan çocuklarının babalarından beklediği tam da budur; sonunda doğru olduğu anlaşılacak bir şeyi yapmak ama asla bir açıklama yapmamak ve dönüp ‘haklı olduğuma inanmamıştın, ama artık bana güvenmek zorundasın’ demek. İşte futbolun büyüülü yanlarından biri de budur; imkânsız bir düşü gerçekleştirebilir. (Hornby 2006, 168)

Kısmen bu durum, Hornby'nin çocukluk saplantısı olan Arsenal'in neden onun ergenlikten çıkmasını önlediğini de açıklamaktadır. Ayrıca “Oedipus Kompleksi”nin üstesinden gelmekteki başarısızlığı onun başka kadımlarla “sağlıklı” bir ilişki kurmasını neredeyse imkânsız kılmaktadır. Çalışmanın devamında bu ilişkileri ortaya koyan örnekler de verilecektir.

Kadının Rolü

Hegemonik erillik kavramı L. Bryson'a göre “ötekinin baskın olarak yapılandırılması etrafında döner” (Bryson 1990, 181). Ancak futbol tarihi açısından “öteki” genellikle kadın olmuştur (Williams ve Hess 2016, 2116). Futboldan anlamayan “daha az erkeksi olanlar” da futbolun ötekisi sayılabilir. Daha romanın on altıncı sayfasında yazar futbolun bu toplumsal algılama biçimini ortaya koymaktadır:

Babam ve kız kardeşim asla ortak bir yaşam alanı yaratamadılar. Belki şimdi böyle bir şey olmaz; doksanlarda, dokuz yaşındaki bir kız çocuğunun herkes kadar maça gitme hakkına sahip olduğu düşünülebilir. Ama 1969'da bizim kasabamızda bu fikir pek kabul görmüyordu ve kız kardeşim annem ve oyuncak bebekleriyle birlikte evde oturmak zorunda kaldı. (Hornby 2006, 16-17)

Futbol Ateşi'nde Hornby "postfeminist" bir cinsellik nesneleştirilmesi ortaya koymaktadır (Gill 2009). Birçok durumda kadınlar alaycı bir biçimde duygusal seks nesnelere olarak tasvir edilmektedir. Romanın ortalarında ana karakterin kız arkadaşı yığılıp kalmış bir ruh halindeyken ona karşı nasıl davranacağını bilemez zira o anda futbol maçındadırlar: "Üçüncü Lig takımı Exeter'a atılacak bir golle ilgili olarak sevdiği biri hakkında tasalandığından daha çok tasalanan bir erkeğe ne demeli? Durum umutsuz görünüyordu. Aradan on üç yıl geçmiş olmasına rağmen kız arkadaşına yardım etme isteksizliğimden ve bunu *beceremeyişimden* dolayı utanıyorum" (Hornby 2006, 104).

Bu basmakalıp karşı cinsiyet genellemeleri "Yeni Delikanlı" yazını içindeki kadın tasvirlerine bir örnek teşkil etmektedir. Bu durum bir kez daha göstermektedir ki, "Yeni Delikanlı" yazını, erkek kahramanın kadınların kurtarıcısı olarak resmedildiği (ki bu duruma Hornby fazlasıyla karşıdır) "Chick Lit" yazınına bir karşı hareket olarak kabul edilmektedir. Hornby kız arkadaşına nasıl davranacağını bilemez, onun için nasıl kahraman olacağını da. Bu davranışı sergilemenin gerekli olmadığını bile düşünür. Klasik pembe dizi aşk romanlarında kadın için bir kahramana dönüşen ana karakter, Hornby'nin nezdinde bu algının tersi bir davranış sergiler.

İşçi Sınıfı Kimliği

Hornby için erillik meselesi sınıf meselesiyle sıkı bir bağ içerisindedir. Gittiği ilk profesyonel futbol maçını düşünürken yazar puro ve pipo kokusu, küfürler gibi tüm detaylarıyla ortamın "erkeksiliğini" hatırlar (Hornby 2006, 17). İşçi sınıfı kültürünün egzotik zevkleri muhtemelen babasının tuttuğu Chelsea futbol takımının sosyetik seyircisinden daha erkeksi görünmekteydi: "Chelsea renkli ve istikrarsız bir takımdı, fakat itiraf etmek gerekir ki, takımlar arasında en güvenilirini değildi; ama ne yaparsınız, babamın pembe tişörtlere ve gösterişli kravatlara özel bir düşkünlüğü vardı" (Hornby 2006, 45). Bu büyülenmişlik hali neden Hornby'nin sürekli olarak Kuzey Londralı bir işçi sınıfı çocuğu imajı içine girmeye çalıştığını göstermektedir. Arsenal fanatığı olması sadece babasının etkisine karşı bir başkaldırı değil, aynı zamanda başka bir kimliğe kaçıştır ki, bu kimlik ona "gerçek bir erkek" olması yönünde daha iyi bir fırsat sunmaktadır. Arsenal taraftarları arasında bir yabancı olarak kendi davranışını "bir kültürel kimlik sağlamak için sahte bir aidiyet olgusu, yani sahte bir geçmiş ve tarih yaratılıp şekillendirilmesi" olarak tanımlamaktadır (Hornby 1992, 47).

Hornby banliyö çocuğu olmanın ne demek olduğunu anlayacak yaşa geldiğinden beri başka bir yerli, tercihen Kuzey Londralı olmak istediğini vurgulayarak bir tür erillik arayışı içinde olduğunu sergiler gibidir. Bu görüş Knights'ın itiraz ettiği bir görüştür: "Birtakım züppelik ve cahilliklerin, erilliğin bir biçimde baskı altında oluşmuş işçi sınıfı tarafından en saf haliyle açığa çıkarıldığı yaygın inanışına neden olduğu düşünülür" (1999 181). Hornby holiganesk bir grubun parçası olmanın ayrıcalıklı bir faydasının olmadığını farkındadır ancak bu aidiyet ona bir tür canlılık hissi sunmasının yanı sıra, kendi üstesinden kolaylıkla gelemeyeceği erillik kodlarını da sunmaktadır: "hayatım boyunca sevdiğim şeyleri çok ciddiye almakla suçlanmışımdır. Bu doğrudur da. Belki de gerçekten umutsuz bir durumdayımdır, belki de gerçekten Arsenal kale arkasındaki hayata kırgın ve kızgın insanlar bana nasıl öfkelenileceğini öğrettiler" (Hornby 2006, 20).

Temel anlamda *Futbol Ateşi* Hornby'nin kimlik arayışı ve futbol tutkusunun onu nasıl da bu arayışı tamamlamasına engel olduğu hakkındadır. İlk bölümden itibaren kendi geçmişini gizlemeye çalışır ve güçlü ve erkeksi gibi görünen Kuzey Londra işçi sınıfına ait olmak için ne kadar çabaladığını ortaya koyar. Bu sınıfa uygun aksanı ve dış görünüşü olgun bir duruş için içsel bir bakış açısı kazanmasını sağlar ama bu bakış açısının romanın sonunda yanlış olduğunu anlar. Kitabın sonlarına doğru Hornby aşığı olduğu Highbury Stadi'nin (Arsenal'ın eski stadi) bulunduğu bölgeye taşınır ama sonunda buranın hayal ettiği gibi bir yer olmadığını keşfeder:

Sokağımda tek bir Arsenal taraftarı yoktu. Komşularımdan bazıları, zamane deyimiyle yupie'ydi ve futbolla alakaları yoktu; diğerleri de Arsenal taraftarı olmanın mutluluğunun farkına varacak kadar uzun süreli kalmayan kiracılar, gelip geçici olan sokak sakinleriydi... yıllar önce, Avenell Road'dan ev alması için baskı yaptığımda babamın sıkılıp beni terslediği o altmışlı yılların sonundakinden çok daha fazla, hayal bile edemeyeceğim kadar yalnızım. (Hornby 2006, 207-208)

Sonuç

Hem 1960'lı yıllardaki cinsel devrim hem de aynı dönemdeki dünya çapındaki feminist hareketler toplum içindeki erkek algısını ve onu algılama yollarını değiştirmiştir. Nick Hornby de bu kültürel ve toplumsal değişimlerin sonuçlarını ortaya çıkartan birçok güncel İngiliz yazarından biridir. *Futbol Ateşi* romanını incelediğimizde Nick Hornby'nin kendi kimliğini ve bu anlamda da kendi erillik kavramını tanımlamada ne kadar sonuçsuz kaldığını görüyoruz. Geçmişinde aslında hiç de var olmamış bir baba figürünün ve başarısız bir evliliğin ürünü olan Hornby deneyimlediği Arsenal saplantısının oluşumunda “Erkeklik Pazarında elindeki boş olan sepetini çabuk yoldan doldurmanın” (Hornby 2006, 80) büyük bir rolü olduğunu belirtir. Böyle alelacele gerçekleşen bu erilleşme çabası onunla aynı mahallede yaşayan diğer yaşlıları gibi Hornby'nin de bir İngiliz banliyö delikanlısı olarak kafasının biraz karışık olduğuna işaret eder.

Şiddeti onaylayan taraftar kültürüne duyduğu sempati ve kadınları sınıflandırması hegemonik erilliği işaret ederken, bu imajını ortadan kaldırır gibi görünen sürekli kendisine duyduğu acıma duygusu ve aldığı kararlardaki pişmanlıklar bunlarla çelişmektedir. *Futbol Ateşi* 1990'lı yıllardaki modern Britanyalı erkek gerçekliğini (İngiliz “erkek işçi oyunu” ‘working class game’ stereotipi gerçeği) değil, o yıllarda Hornby'nin ne olmak istediğini yansıtmaktadır. Hornby daha romanın başlarında yazdıklarının kendi saplantısı ile arasına bir mesafe koyma çabası olduğundan söz eder. Nick Hornby bir anlamda “yeni delikanlı edebiyatının” (New Lad Fiction) bir temsilcisi olarak, bira ve spor aşığı bir “genç” olmakla toplumun beklentisi olan üretken ve başarılı bir “adam” imajı arasında sıkışıp kalmıştır. Hornby bir iç çatışma içindedir. Bu türden krizler “delikanlı edebiyatı” içerisinde yaygın bir motiftir. Sonuç olarak söylenebilir ki yarı otobiyografik romanı *Futbol Ateşi*'nde Nick Hornby'nin davranışları boyunca gözlemlenen erillik, katı ve hegemonik bir erillik değildir. Hornby'nin kendi eylemlerine yönelik davranışsal ve bilinçaltı eleştirisi, kadınlar ve azınlıklar eşitlik için mücadelelerine devam ederken, dünyada yer bulmaya çalışan yeni nesil erkekliğin temsili gibidir.

¹Aksi belirtilmedikçe, bundan sonraki tüm yabancı dildeki eserlerden yapılan alıntıların çevirisi tarafıma aittir.

²“Yeni Delikanlı Edebiyatı” veya “Yeni Delikanlı Yazını” olarak çevirebileceğimiz bu türün tanımını Collins İngilizce sözlüğü şu şekilde vermektedir: Erkek yazarlı roman türü. Genellikle kahramanları erkek olan ve bu kahramanın duygusal ve bireysel dünyası üzerine inşa edilmiş roman türü. 1990’lı yılların sözde “dişileşmiş” erkek figürüne tepki olarak erilliğin temelinde sözde daha “erkeksi” ya da “maço” imajına geri dönüş olan kültürel bir klişe.

³ “Chick Lit” türü içinde sayılan eserler tıpkı klasik romanslardakine benzer bir biçimde erkeği varlıklı, atletik, başarılı ve kültürlü varlıklar olarak yüceltmektedir. Buna karşın Nick Hornby *Futbol Ateşi* romanında bu yüceltilmiş erkek imajını kırmaya çalışmaktadır.

Kaynakça

- Abanazır, Can. “Hooligans? What Hooligans?” *Hacettepe University Journal of British Literature and Culture*, No:9, (Ankara: Bizim Büro Basımevi, 2002). pp. 1-11.
- Appleby, R. “Fictional Masculinities.” *Men and Masculinities in Global English Language Teaching*, (London: Palgrave Macmillan, 2014).
- Arslan, T. *Futbol ve Sinema: Meşin Yuvarlağın Beyazperde Serüveni*. (İstanbul: İthaki, 2003).
- Bale, J. *Sport, Space and the City*. (London: Routledge, 1993).
- Bates, T. “Gramsci and the Theory of Hegemony.” *Journal of the History of Ideas*, vol.36, (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1975).
- Bentley, N. *Contemporary British Fiction* (Edinburgh: Edinburgh Univ. Press, 2008).
- Boyle, R. ve R. Haynes. *Football in the New Media Age*. (London: Routledge, 2004).
- Bryson, L. “Challenges to Male Hegemony in Sport,” *Sport, Men and Gender Order* ed. M. Messner and D. Sabo’s. (Champaign: Human Kinetics, 1990).
- Bullock, A. ve Trombley, S. *The New Fontana Dictionary of Modern Thought*. (London: Harper Collins, 1999).
- Collins Dictionaries*, s.v. “New Lad,” erişim tarihi Mayıs 2018, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/new-lad>
- Connell, R. *Gender and Power: Society, the Person and Sexual Politics*. (Sydney: Allen and Unwin. 1987).
- Connell, R. and Messerschmidt, J. “Hegemonic Masculinity – Rethinking the Concept,” *Gender and Society*. Vol. 19. (Lawrence: Sociologists For Women in Society, 2005).
- Connell, R. *Masculinities*. (Cambridge: Polity Press, 1995).
- Donaldson, M. “What Is Hegemonic Masculinity,” *Theory and Society: Masculinities*, 22 (5), (Springer, October 1993). www.springerlink.com
- Elmore, A. *The New Man and The New Lad: Hegemonic Masculinities in Men’s Lifestyle Magazines*. (Orlando: University of Central Florida, 2004).
- Epstein, D. “Stranger in the Mirror: Gender, Ethnicity, Sexuality and Nation in Schooling,” *Multiple Marginalities: Gender, Citizenship and Nationality in Education Conference*. (Helsinki: Nordic-Baltic Research Symposium, 1998).
- Ferrebe, A. *Masculinity in Male-Authoring Fiction, 1950-2000: Keeping It Up*. (Basingstoke: Palgrave, 2005).
- Fielding, H. *Bridget Jones: The Edge of Reason* (New York: Penguin, 2001).
- Gill, R. “Lad Lit as Mediated Intimacy: A Postfeminist Tale of Female Power, Male Vulnerability and Toast,” *Working Papers on the Web: Chick Lit*. September (2009). Web. March 16, 2017. <extra.shu.ac.uk/wpw/chicklit>.
- “Powerful Women, Vulnerable Men and Postfeminist Masculinity in Men’s Popular Fiction,” *Gender, Language and Media* ed. Frederick Attenborough, October (2013).

- Heawood, J. "From Lad-Lit to Lit," *Prospect Magazine*, January (2006). <www.prospectmagazine.co.uk/magazine/fromladtolit>.
- Horak, Roman, Reiter, Wolfgang ve Bora, Tanıl (der.) *Futbol ve Kültürü: Takımlar, Taraftarlar, Endüstri, Efsaneler*. (İstanbul: İletişim, 1993).
- Hornby, N. *Futbol Ateşi*. çev. Bağış Eten, (İstanbul: Sel Yayıncılık, 2006).
- Itulua-Abumere, F. "Understanding Men and Masculinity in Modern Society," *Open Journal of Social Sciences Research*. Vol. 2013-01, (2013).
- James, J. "The Role of Cognitive Development and Socialization in the Initial Development of Team Loyalty," *Leisure and Sciences Journal*. Sayı 23, no. 4. (2001). Web. March, 2017. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01490400152809106>.
- Knights, B. *Writing Masculinities: Male Narratives in Twentieth-Century Fiction* (Basingstoke: Macmillan, 1999).
- Mayeda, D. "Hegemonic Masculinities in Super Bowl Commercials," at *The Society Pages*. March 2, (2012). Accessed March 19, 2017. <www.thesocietypages.org>
- Marx, K. ve Engels, F. [et al.]. *Komunist Manifesto*. Çev. Celal Üster (İstanbul: Can Yayınları, 2008).
- Mort, F. "Boy's Own? Masculinity, Style and Popular Culture," (ed.) R. Chapman ve J. Rutherford, *Male Order: Unwrapping Masculinity*. (London: Lawrence and Wishart, 1988).
- Nash, R. "English Football Fan Groups in the 1990s," *Soccer and Society* 2, no. 1 (2001). pp. 39-58.
- O'Hagan, S. "Here Comes the New Lad," *Arena Magazine*, (London: Bauer, May 1991).
- Penner, M. "'Fever Pitch' is More Like a Moderate Case of Flu," *Los Angeles Times*, (April 14, 2005). <http://articles.latimes.com/2005/apr/14/sports/sp-penner14>
- Piskurek, C. "Fictionalising Football," in *Fictional Representations of English Football and Fan Cultures*. (Palgrave Macmillan, 2018).
- Sabo, D. ve Panepinto, J. "Football ritual and the Social Reproduction of Masculinity," *Sport, Men and the Gender Order* ed. M. Messner and D. Sabo's. (Champaign: Human Kinetics, 1990).
- Spaaij, Remon. *Understanding Football Hooligansim: A Comparison of Six Western European Football Clubs*. (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006).
- Thompson, E. ve Pleck, J. "Masculinity Ideologies: A Review of Research Instrumentation on Men and Masculinities," *A New Psychology of Men* (New York: Basic Books, 1995).
- Whannel, G. "Mediating Masculinities: The Production of Media Representations in Sport," *Sport and Gender Identities: Masculinities, Feminities and Sexualities*, ed. Cara Carmichael Aitchison. (London and New York: Routledge, 2007).
- Whelehan, I. *Overloaded: Popular Culture and The Future of Feminism*. (London: Women's Press, 2000).
- Williams, J. "'Protect Me From What I Want': Football Fandom, Celebrity Cultures and 'New' Football in England," *Soccer and Society*, 7:1, (2006). pp. 96-114. <<https://doi.org/10.1080/14660970500355637>>
- Williams, J. ve R. Hess. "Women, Football and History: International Perspectives," *The International Journal of the History of Sport*, no. 32 (2015). pp. 2115-2122. <https://doi.org/10.1080/09523367.2015.1172877>
- Williams, J. ve R. Taylor. "Boys Keep Swinging: Masculinity and Football Culture in England," *Just Boys Doing Business*, eds. T. Newburn and E. Stanko. (Lond